

Malmö kommun

Beslut för gymnasieskola med introduktionsprogram

efter tillsyn i Startskolan
belägen i Malmö kommun

Tillsyn i Startskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Malmö kommun under höstterminen 2016. Startskolan besöktes av Skolinspektionen den 14 och 15 december 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Det redovisas ingen nationell statistik avseende kunskapsresultat för eleverna på introduktionsprogrammet språkintröduktion.

Trygghet och studiero

Det finns inget resultat från Skolinspektionens enkät för Startskolan då skolenheten startades höstterminen 2016. I intervjuer säger elever att de känner sig trygga i lokalerna på Norra Sorgenfri gymnasium. De elever som har sin undervisning i lokalerna på Värnhemsskolan säger att de inte alltid känner sig trygga där, men säger också att det har blivit mycket bättre på grund av de åtgärder som vidtagits för att förbättra tryggheten i lokalerna på Värnhemsskolan.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2017-06-01
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)	Föreläggande	2017-06-01
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2017-06-01
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-06-01
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2017-06-01

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det bedömningsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen visar att skolmiljön inte präglas av studiero för alla elever. Tillsynen visar även att de elever som lätt når kunskapskraven inte alltid får den ledning och stimulans som de behöver för att nå längre i sin kunskapsutveckling. Vidare visar tillsynen att eleverna på språkintröduktion inte får en utbildning som är planerad utifrån elevernas behov. Skolenheten måste också förbättra sitt arbete med att säkerställa att alla uppgivna fall av kränkande behandling anmäls till rektorn. Tillsynen visar att det finns brister i samverkan mellan lärare för att nå utbildningens mål. Vidare visar tillsynen att elevhälsan inte främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas

Beslut

2017-02-16

4 (22)

Dnr 43 - 2016:6493

utveckling mot målen. Tillsynen visar även att den studie och yrkesorienterande verksamheten på skolan inte tillgodoser de behov av vägledning som eleverna på språkinträdning har. Tillsynen visar också att skolbiblioteket inte används i tillräcklig utsträckning för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. Skolenhetens systematiska kvalitetsarbete måste utvecklas så att de resultat som följs upp analyseras och används för att identifiera de utvecklingsbehov som finns för skolenheten. Detta underlag ska sedan styra vilka förbättringsåtgärder som behöver vidtas.

Vad gäller huvudmannens och skolans arbete med att säkerställa en skolmiljö som präglas av trygghet för de elever som har sin undervisning på Värnhemsskolan gör Skolinspektionen följande bedömning. Mot bakgrund av de uppgifter som lämnats, såväl inom ramen för utredningen avseende Värnhemsskolan som de uppgifter som framkommit under tillsynen av Startskolan, bedömer Skolinspektionen att inget annat är visat än att huvudman och skola vidtagit, vidtar och har en planering för att vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att säkerställa en sådan skolmiljö.

Vad gäller övriga områden som Skolinspektionen bedömer har det inte heller framkommit något annat än att skolenhetens arbete uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malmö kommun att senast den 1 juni 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, det vill säga såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1. Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att det i undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. I det ingår att elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering till bedömning av brist

Bedömning

Skolinspektionens utredning visar att elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås inte alltid ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att den undervisning som bedrivs på skolenheten i detta avseende inte uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens utredning

Det finns elever som säger i intervju att de kan få svårare uppgifter att arbeta med. Andra elever säger att när de är klara med en uppgift så ges de möjlighet att arbeta vidare med uppgifter som de inte är färdiga med, men att de inte kan få svårare och mer utmanande uppgifter. Elever ger också exempel på att de får sitta och vänta in sina klasskamrater när de är klara med en skolutgift. En elev berättar att hen nu läser mot målen i årskurs 6 i ämnena historia och samhällskunskap trots att hen redan sen tidigare har betyg för årskurs 9 i dessa ämnen.

Lärarna säger i intervjuer att eleverna har möjlighet att flytta upp i nivåerna under läsåret men att de alltid väntar till klasskonferensen och stämmer av då huruvida en elev ska flytta från en nivå till en annan. Däremot säger sig inte alla lärare känna till vad som gäller vid övergångarna. När en elev ska flytta till nästa nivå sköts detta via den så kallade antagningen, men ibland säger antagningen nej till att en elev ska flyttas på grund av att det inte finns platser enligt lärarna. Det blir då en väntelista och det känns inte bra säger lärare i intervju. Exempel ges där en elev läser på startnivå men som har kommit långt i sin kunskapsutveckling i vissa ämnen som den har med sig från sitt hemland. Vidare säger lärare att det är svårt med rörligheten för eleverna att flyttas mellan nivåerna och att det kan gå månad efter månad, upp mot en termin, utan att något händer. Lärare säger i intervju att de försöker räcka till men att det blir som att man bromsar dessa elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Exempel ges i en lärarintervju att det finns elever som redan har betyg i årskurs 9 från sin tidigare grundskola, där de gått i årskurs 8 och 9, i några ämnen som de nu läser på Startskolan.

Rektorn säger i intervju att det finns möjlighet för eleverna att flyttas till en annan nivå under terminen men att det sker i olika grad. Rektorn säger att det finns en fara i om lärare säger att elever ska flytta upp eller ner i nivåer då de istället behöver arbeta mer med att individanpassa undervisningen. Klasskonferenserna behöver förbättras så att om en elev har kommit längre än övriga i klassen så ska läraren individualisera mer i sin undervisning enligt rektorn.

Vidare säger rektorn att det kan vara så att det finns ett synsätt hos personalen på skolan där ny inlärn timer av språk innebär att en människa börjar om med allt och att lärarna inte alltid arbetar mot unga vuxna.

Rättslig reglering

Av skolförfattningarna framgår att det i undervisningen ska tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans att för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Skolan ska se till att elever på yrkesprogram får den utbildning de har rätt till avseende arbetsplatsförlagt lärande (APL) och möjlighet att nå grundläggande behörighet. APL är en central del i all yrkesutbildning, då denna ska bidra till att eleven utvecklar såväl yrkeskunskaper som en yrkesidentitet. För elever som läser i huvudsak skolförlagd utbildning ska APL motsvara minst 15 veckor av den samlade utbildningstiden och för elever som är lärlingar ska APL motsvara minst 50 % av utbildningen. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå på arbetsplatsen, exempelvis att skolan avtalat med arbetsplatsen om vilka delar av det centrala innehållet på en eller flera kurser som ska behandlas. Skolan ska också följa upp att så sker. Handledaren är en central aktör, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå och bedömas gentemot så att eleverna får adekvata arbetsuppgifter utifrån detta.

Att eleverna ges möjlighet till fortsatta studier på högskolenivå är en central rättssäkerhetsfråga. Det är dock inte tillräckligt att eleverna ges en teoretisk möjlighet att uppnå grundläggande behörighet utan skolan bör också göra det praktiskt möjligt för eleverna, ex. genom att undvika schemakrockar.

För introduktionsprogrammen finns inga nationellt fastställda programstrukturer eller examensmål, utan utbildningen ska utformas så att eleven förbereds för vidare studier eller etablering på arbetsmarknaden. Ett centralt instrument i denna planering är elevens individuella studieplan. Eleven ska, utifrån sina behov, få en utbildning som uppfyller introduktionsprogrammets syfte så att elevens mål med utbildningen kan uppnås.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elever på introduktionsprogram får en utbildning som är planerad så att eleven förbereds för arbete eller studier. (17 kap. 4 § skollagen och 6 kap. 7 och 8 §§ gymnasieförordningen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att eleverna på språkintröduktion får en utbildning som är planerad utifrån elevernas behov.

Motivering till bedömning av brist

Bedömning

Utredningen visar att utbildningen på språkintröduktionen i huvudsak är utformad utifrån organisatoriska faktorer och inte utifrån elevernas behov. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att utbildningen i detta avseende inte uppfyller författningskrav.

Skolinspektionens utredning

Eleverna berättar i intervju att på mellannivån läser de åtta ämnen. Eleverna säger i intervju att det finns ämnen, till exempel engelska, som de kan bestämma om de vill läsa. Någon elev säger att hen redan har betyg i alla ämnen utom svenska och engelska. En annan elev säger att hen läser ämnena historia och samhällskunskap trots att betyg redan finns i dessa ämnen. Vidare säger eleven att även om eleven har betyg för årskurs 9 i dessa två ämnen så läser hen mot målen i årskurs 6. En elev ger som exempel att hen redan läst fysik och kemi i sitt hemland men eftersom inte dessa ämnen ges på Startskolan så läser eleven dessa ämnen hemma på egen hand.

Några lärare berättar i intervju att alla elever på Startskolan erbjuds samma ämnen men att det finns elever som har betyg i vissa ämnen och att de då försöker erbjuda andra ämnen utifrån de kompetenser som finns hos lärarna på skolan. Det erbjuds gymnasiekurser i matematik och engelska samt biologi på grundskolenivå. Lärare säger att eleverna hade varit betjänta av fler grundskoleämnen och att kunna läsa upp sina betyg.

Lärare uppger i intervju att det på Startskolan inte finns behöriga lärare eller salar till ämnena fysik och kemi. Lärarna säger vidare att alla lärare på Startskolan inte känner till vad som gäller vid övergångar mellan de olika klasserna och nivåerna och att det finns en svårighet med genomströmningen för eleverna.

Rektorn säger i intervju att eleverna erbjuds ett baspaket av grundskoleämnena. Vidare säger rektorn att eleverna gör så kallade språktest i oktober samt april. Dessa tester ligger till grund för de så kallade klasskonferenserna där de ser elevernas kunskapsutveckling. Därefter kan det bli en förändring i elevernas studieplaner enligt rektorn. Rektorn säger att hen är medveten om att skolan inte erbjuder den vidd av ämnen eleverna skulle behöva och att de egentligen skulle behöva erbjuda fler grundskolekurser. Rektorn säger vidare att organisationen inte är flexibel på Startskolan då utbildningen inte planeras efter elevernas behov utan att det är organisationen som styr.

Skolinspektionen har intervjuat områdescheferna i Malmö kommun inför tillsynen på huvudmannanivå. Den ena områdeschefen bekräftar delvis rektorns uppgifter om att det som erbjuds på Startskolan är ett baspaket av ämnen och säger att Malmö kommun behöver erbjuda fler ämnen till eleverna som läser språkintröduktion. Områdeschefen ger dock exempel på andra inslag i utbildningen som ges till eleverna på Startskolan så som livskunskap och sex och samlevnad som ett sätt att kompensera, men säger samtidigt att planeringen av utbildningen på språkintröduktion efter elevernas behov är en brist som håller på att åtgärdas, så att eleverna inte ska begränsas av de organisatoriska faktorerna.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen på språkintröduktion utformas för en enskild elev. Av gymnasieförordningen framgår vidare att inför mottagandet av en elev till språkintröduktion ska huvudmannen i god tid göra en bedömning av elevens språkkunskaper. Huvudmannen ska fortlöpande bedöma elevens kunskapsutveckling i övriga ämnen för att eleven så snart som möjligt ska komma vidare i sin utbildning. Vidare ska språkintröduktionen utöver undervisning i svenska och svenska som andraspråk, utformas utifrån den bedömning som ska göras av elevens språkkunskaper och innehålla de ämnen och kurser som eleven behöver för sin fortsatta utbildning. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009:165 s.448) framgår att det inte bör vara grundskoleämnena i vilka eleven redan har godkända betyg.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att samtliga elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.
- Se till att alla fall av uppgivna kränkningar anmäls till rektorn.

Motivering till bedömning av brist

Bedömning

Skolinspektionens utredning visar att inte alla elever, trots vidtagna åtgärder, tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Beslut

2017-02-16
11 (22)

Dnr 43 - 2016:6493

Utredningen visar även att all personal inte känner till rutinerna gällande att anmäla uppgivna kränkningar.

Av detta följer att rektorn inte får kännedom om samtliga fall av kränkande behandling och därför inte kan anmäla dessa till huvudmannen. Huvudmannen kan därför inte alltid ta sitt ansvar att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och vidta de åtgärder som kan behövas. Skolinspektionen gör därför bedömningen att skolans arbete inom dessa områden inte uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens utredning gällande studiero

I intervjuer säger elever att det är stökigt och pratigt på lektionerna i vissa ämnen. Det skiljer sig mellan lärare och intervjuade elever uppger att studieron är bäst med mentorn som känner klassen. Eleverna berättar att vissa elever stör genom att de till exempel pratar, spelar musik, kastar suddgummi eller kommer försent. De elever som stör lektionerna lyssnar inte på lärarna och det hjälper inte att lärarna säger till enligt intervjuade elever. Elever uppger i intervjuer att de vid dessa lektioner blir störda.

Intervjuade lärare säger att om något händer utanför klassrummet så påverkar det studieron på lektionerna direkt. Lärare säger att studieron varierar och att det som påverkar studieron kan till exempel vara om en elev har fått ett avvisningsbeslut eller om det finns en konflikt som ligger i luften. Bristande studiero kan också bero på elevernas dagsform enligt intervjuade lärare. Vidare säger lärare i intervju att mentorn brukar ha en närmare relation med eleverna och att det då kan vara bättre studiero på lektionerna men att det är svårare för lärare som undervisar eleverna ett fåtal timmar i veckan. Lärarna säger vidare att det inte finns någon gemensam strategi att hantera studieron på skolan utan det ligger på den enskilde läraren. Lärarna säger också att eleverna påverkas av bristande studiero genom att de tappar fart och fokus.

Representanter för elevhälsan säger i intervju att studieron brister i enstaka klasser men att studieron är god över lag. Studieron varierar mellan lärare enligt representanter för elevhälsan.

Rektorn säger i intervju att det finns elever som kommer och berättar om när det är rörigt på lektionerna. Vidare säger rektorn att insatser görs för att förbättra studieron med hjälp av till exempel elevhälsan men att skolan ännu inte har bra verktyg för detta arbete. Rektorn uppger att det finns klasser där det är studiero och att det kan vara lärarberoende huruvida eleverna har studiero eller inte.

Skolinspektionens utredning gällande kränkande behandling

Lärare säger i intervju att de inte anmäler allt till rektorn, är det vanligt "gnabb" och mobbing så löser man det och pratar om det.

Däremot om det är en hotbild så rapporteras detta till rektorn. Vidare säger intervjuade lärare att rutiner och blanketten för att anmäla kränkande behandling inte är förankrad eller känd hos all personal.

Rektorn säger i intervju att rutinerna är tydliga avseende att det ska skrivas incidentrapporter, men att det nog varierar huruvida detta görs. Det finns inte en samsyn på skolan om vad som ska anmälas enligt rektorn. Rektorn säger att de incidenter som anmälts hittills handlar om fysiska incidenter. Vidare säger rektorn att skolans arbete med att motverka kränkande behandling beror på den enskilde läraren och att skolan ännu inte har något större organiserat arbete.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Enligt skollagen ska personal som får kännedom om uppgivna kränkningar anmäla dessa till rektorn och rektorn, när denne får sådan information, ska informera huvudmannen om de uppgivna kränkningarna. När huvudmannen får information om uppgivna kränkningar ska huvudmannen skyndsamt utreda omständigheterna kring dessa och vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning.

Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.4 Utbildningsval - arbete och samhällsliv, 2.6 Rektorns ansvar)
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.
- Se till att elevhälsan främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- Se till att den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser de behov av vägledning som eleverna på introduktionsprogrammen har.
- Se till att skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Motivering till bedömning av brist

Bedömning

Skolinspektionens utredning visar att det finns brister i samverkan mellan lärarna på skolenheten i arbetet med att nå utbildningsmålen. Utredning visar även att elevhälsan inte främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Vidare visar utredningen att eleverna inte får sina behov av studie- och yrkesvägledning inför framtida studie- och yrkesval tillgodosedda. Utredningen visar också att skolbiblioteket inte används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. Skolinspektionen bedömer därför att skolan i dessa avseenden inte uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens utredning gällande samverkan

Lärare säger i intervju att de är många lärare som hade önskat att de kunde genomföra undervisning på ett helt annat sätt. Mycket tid läggs på att lärarna själva måste uppfinna hjulet och att de inte har möjlighet till samverkan säger lärarna i intervju. Exempel ges på att det är svårt att samverka med de lärare som har sin placering i lokalerna på Värnhemsskolan och som bara kommer till lokalerna på Norra Sorgenfri gymnasium för viss undervisning och sedan går tillbaka till Värnhemsskolan igen. Vidare berättar andra lärare att det inte finns något pedagogiskt fokus på deras så kallade arbetslagsträffar, utan det handlar om praktiska ärenden så som till exempel planering av julavslutning. Vidare säger intervjuade lärare att det finns ämneslagstid i kalendariet men att det ofta läggs in utbildningar eller annat på denna tid och att tiden ses som ett lufthål. Lärarna säger också att de inte har någon insyn i sina kollegors arbete.

Rektorn säger i intervju att lärarna visserligen har möjlighet att samverka på konferens- och arbetslagstid men att tiden hittills har använts till utbildning i Skriva sig till lärande och att prata om var skolan befinner sig just nu. På fråga från Skolinspektionen om samverkan sker för att eleverna ska nå utbildningens mål svarar rektorn att detta ännu inte är organiserat.

Skolinspektionens utredning gällande elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Intervjuade lärare, representanter för elevhälsan och rektor säger i intervjuer att elevhälsan inte har möjlighet att arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

Representanter för elevhälsan säger att elevhälsan är underdimensionerad men att utökning av skolsköterska och kurator ska ske och att rekrytering av detta pågår. Vidare säger representanterna för elevhälsan att de arbetar med akuta situationer och att de som elevhälsa inte räcker till och att deras förebyggande och hälsofrämjande arbete sker på individnivå.

Rektorn bekräftar i intervju att elevhälsan är underdimensionerad. Rektorn berättar att elevhälsans arbete består i akuta insatser på individnivå. Vidare säger rektorn att rekrytering av ytterligare skolsköterska och kurator pågår samt att de nu också har en mottagningssköterska som ansvarar för att mottagandet av nyanlända elever.

Beslut

2017-02-16
15 (22)

Dnr 43 - 2016:6493

Skolinspektionens utredning gällande studie- och yrkesorienterande verksamheten

Intervjuade lärare säger att elevernas behov av studie- och yrkesvägledning är enormt och att den studie- och yrkesvägledande verksamheten inte är tillräcklig på Startskolan.

Även representanter för elevhälsan berättar i intervju att eleverna på Startskolan har ett stort behov av studie- och yrkesvägledning. Vidare säger representanter för elevhälsan att studie- och yrkesvägledaren är ny och har arbetat i två månader och har därmed inte haft tid att träffa elever som går på språkinträdning startnivå ännu. Representanterna för elevhälsan säger att rekrytering av ytterligare en studie- och yrkesvägledare pågår.

Rektor säger i intervju att den studie- och yrkesorienterande verksamheten på Startskolan är helt underdimensionerad för att kunna möta elevernas behov av studie- och yrkesvägledning. Rektorn säger att den studie- och yrkesvägledande kompetensen kommer att utökas och att rekrytering pågår.

Skolinspektionens utredning gällande skolbiblioteket

Elever säger i intervju att de inte använder skolbiblioteket i undervisningen men att de går dit och använder det på fritiden och på raster.

Lärare säger i intervju att det inte finns någon ny litteratur att tillgå på skolbiblioteket. Lärarna säger att det finns litteratur på lätt svenska för eleverna men att den är till för eleverna att läsa hemma.

Rektorn säger i intervju att skolbiblioteket inte används i undervisningen som det är tänkt. Enligt rektorn så har det saknats resurser till skolbiblioteket men att det finns tankar framöver hur det ska användas. Rektorn säger vidare att man arbetar för att skolbiblioteket ska bli bättre anpassat för eleverna på Språkinträdning men att det är en lång bit dit.

Rättslig reglering

Enligt läroplanen ska lärarna samverka med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål.

Enligt skollagen ska elevhälsan främst användas förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Av skollagen framgår att elever ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Rektorn har ett särskilt ansvar för att studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder samt inför val av framtida utbildning och yrke. Av förarbetena (Prop. 2009/10:165 s. 455 ff.) till skollagen framgår att den studieplan som eleverna följer ska utformas efter elevens behov och intressen samt följas upp, utvärderas och revideras vid behov, i samråd med eleven och i förekommande fall dennes vårdnadshavare. I denna planering spelar studie- och yrkesvägledare en viktig roll för att stödja eleverna i deras studie- och yrkesval. Av förarbetena framgår vidare att det är angeläget att den unge inför valet till gymnasieskolan har tillgång till information om möjligt innehåll i de olika programmen och målsättningen med vart och ett av dessa. Det är enligt förarbetena vidare viktigt att elever inom introduktionsprogrammen kontinuerligt hålls informerade om de utgångar som finns tillgängliga i form av vidaregång till andra studier eller etablering på arbetsmarknaden.

Skollagen anger att eleverna ska ha tillgång till skolbibliotek. Enligt läroplanen har rektor ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, till exempel bibliotek. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165) framgår att skolbiblioteket vanligtvis är en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Enligt Skolinspektionens praxis ska eleverna ha tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenhetens lokaler eller på rimligt avstånd från skolan och detta ska kontinuerligt användas som en del av elevernas utbildning för att bidra till att nå målen för denna. Biblioteket ska omfatta böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknik och andra medier och vara anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder.

Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnena, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Malmö kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att rektorn utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar om nödvändiga utvecklingsåtgärder och dokumenterar analysen och de beslutade åtgärderna.
- Se till att rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärderna och genomför dessa. Planeringen ska dokumenteras.

Motivering till bedömning av brist

Bedömning

Utredningen visar att det inte görs en analys av vad som framkommer i uppföljningen av Startskolans kunskapsresultat samt trygghet och studiero som i sin tur kan utgöra underlag för beslut om utvecklingsåtgärder för Startskolan. Detta innebär att det inte heller finns en fullständig dokumentation av vare sig analys eller beslut om och planering av utvecklingsåtgärder. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att Startskolans kvalitetsarbete inte uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens utredning

Lärare säger i intervju att de inte har lämnat in några underlag till rektorn över elevernas resultat och de har inte heller sett någon statistik över elevernas resultat. Vidare säger lärare att de inte har någon samlad bild av hur eleverna har det på skolan när det gäller trygghet och studiero. Intervjuade lärare berättar att eleverna förvisso gör en enkät som Malmö kommun genomför men att den är språkligt svår för eleverna på Startskolan. Lärarna säger att de fick ta del av resultatet från enkäten som genomfördes läsåret 2015/2016 men att det inte gjordes någon analys och det beslutades inte heller några åtgärder utifrån enkätens resultat. Lärare säger dock i intervju att de tror mycket på den nya organisationen på Startskolan och att arbetet kan förbättra mycket.

Rektorn, som är ny sedan juli 2016 säger i intervju att det just nu inte finns en tydlighet i vilka resultat som följs upp på skolenheten, men att de börjat titta på rutiner och strukturer för detta arbete. De så kallade språktesten som eleverna gör och de klasskonferenser som genomförs är en del av det systematiska kvalitetsarbetet, men enligt rektorn görs det ingen övergripande analys av resultaten ännu utan det sker enbart på individnivå. Vidare säger rektorn att skolan ännu inte har arbetat med Startskolans lokala arbetsplan som är framtagen för läsåret 2016/2017. När det gäller uppföljning av elevernas trygghet och studiero säger rektorn att det finns ett material som kan och ska användas för att kartlägga elevernas trygghet och studiero men detta är ännu inte gjort.

Skolinspektionen har tagit del av det senaste dokumenterade kvalitetsarbetet där resultaten från elevenkäten som genomfördes läsåret 2015/2016 följs upp. Skolinspektionen kan konstatera att det inte gjorts en analys av vad som framkommit i uppföljningen och det finns inte heller några beslut om utvecklingsåtgärder.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det vid skolenheten bedrivs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. I detta uppdrag ingår att rektorn följer upp skolenhetens resultat. Uppföljningen ska genomföras i relation till de nationella målen. Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen ska rektorn besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder. Rektor ska sedan planera för hur dessa utvecklingsåtgärder ska förverkligas och se till att de blir genomförda.

Beslut

2017-02-16
19 (22)

Dnr 43 - 2016:6493

Såväl uppföljning av resultat, analys av förbättringsområden och beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder som planering av och genomförandet av utvecklingsåtgärder ska dokumenteras.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Malmö kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga bedömningsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser samtliga ämnen som eleven läser, det vill säga såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själva upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska byggas på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. I de fall eleven har haft hela eller delar av kurser förlagda till arbetsplats (APL) ska bedömning av detta ingå i den samlande bedömningen.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

På Skolinspektionens vägnar

Michael Erenius

Beslutsfattare/ Undervisningsråd

Johanna Oskarsson

Föredragande/ Utredare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Startskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Startskolan

Från och med 1 juli 2016 är Startskolan en skolenhet och erbjuder utbildning inom introduktionsprogrammet språkintröduktion. Verksamheten bedrivs i lokaler på Värnhemsskolan och på Norra Sorgenfri gymnasium. Startskolan har ett nivåsystem med alfabetiseringsklasser, samt klasser på start- och mellannivå. På startnivå undervisas eleverna främst mot målen i årskurs 3 och på mellannivå undervisas eleverna främst mot målen i årskurs 6. Det finns även nivå fortsättning där eleverna undervisas främst mot målen i årskurs 9 och som erbjuds på andra gymnasieskolor i Malmö kommun. Vid tidpunkten för tillsynen går 549 elever på skolan. Skolans leds av en rektor som påbörjade sin tjänst i juni 2016.